

i andre kilder. Det bør problematiseres at helhetsinntrykket er for mye preget av eklektisismens klassiske felle; at man som leser ikke i tilstrekkelig grad får tak i de mer *helhetlige* og *integrerende* teoretiske modellene for forståelser som i neste omgang skal danne eget grunnlag for individuell tilpasning av forskjellige terapeutiske teknikker og formater. Den helhet som sikkert finnes i forfatterens kliniske praksis, er ikke tydelig nok i teksten. Mange lesere vil nok savne mer av forfatterens integrerende stemme.

Finn Skårderud

Avdeling for helse- og sosialfag
Høgskolen i Lillehammer

Veiviser til helseinformasjon på nettet

Vibeke Horsten

Veje til sundhed på internet

330 s, tab, ill. København: FADL's Forlag, 2006.
Pris DKK 400
ISBN 87-7749-421-0

«Ikke nok en bok om Internett,» var mine første tanker da jeg fikk denne boken i hende. Men jeg har endret mening, den er faktisk nyttig! Formålet er å gi en introduksjon til hvordan finne relevant og

gyldig helseinformasjon på Internett for dem som måtte ønske det. Og det greier den, langt på vei.

Helsesektoren er utvilsomt den mest sammensatte, allsidige og dynamiske faglige sektor på Internett, samtidig som den informasjon som innhentes der kan få direkte helsemessige konsekvenser for leseren. Det bugner med websteder om sunnhet, sykdom og legemidler.

Samtidig foregår det en eksplosiv utvikling av de tekniske sidene ved Internett, med stadig nye søke- og diskusjonsmuligheter. Helsesektoren er den delen av Internett som vokser raskest. Dette medfører at det er mange valgmuligheter når det gjelder å finne helseinformasjon på nettet. Grunnet Internetts åpne natur, hvor alle usensurert kan legge ut den informasjonen de vil, er det ofte vanskelig å skille mellom hva som er god, feilaktig eller direkte farlig helseinformasjon. Det er lett å gå seg vill i denne informasjonsoverfloden. Man bør derfor vite hva man gjør, og ha en søkestrategi når man begir seg ut på nettet.

Boken har to generelle introduksjonskapitler om søk på nettet, tre kapitler som beskriver et utvalg av viktige innfallsporner til nettet i form av nettguides, helseportaler og helsebibliotek. Dette følges opp av et

utvalg av kjente trykte og elektroniske bøker, tidsskrifter og kilder til litteratursøk som er søkbare på nettet. De siste kapitlene gir råd om hvordan vurdere webstedenes faglige kvalitet og hvordan holde seg oppdatert om nye websteder.

Dette er en god blanding av lærebok og oppslagsbok, en man med fordel kan lese og bli kjent med, for så å komme tilbake til ved behov. Du bør være på nettet og prøve ut de ulike stedene det henvises til mens du leser. Den er godt og tiltalende illustrert med mange eksempler. Boken bærer preg av å være skrevet av en datakyndig bibliotekar – det er slett ingen ulempe.

Over 800 websteder er beskrevet. Det er en overvekt av danske nettsted, men også mange utenlandske er med. Internett er av natur internasjonalt, så det meste av dette er allmenngyldig. Samtidig er meget av dette «ferskvar», webadresser kommer og går og strukturen endres i stadig økende tempo. For å greie å finne frem i dette tilsynelatende kaos må man forstå noe av tankene og strukturen som ligger bak oppbyggingen av weben. Denne boken er en god veiviser.

Per Hjortdahl

Institutt for allmenn- og samfunnsmedisin
Universitetet i Oslo

Praktisk undervisningsveileder

Richard Hays

Teaching and learning in clinical setting

158 s, tab, ill. Oxon: Radcliffe, 2006.
Pris GBP 25
ISBN 1-85775-751-3

Omfattende studieplanreformer har ført til at legestudenter i betydelig grad undervises i smågrupper. Dette har trukket flere klinikere inn i undervisningen, som nå foregår på langt flere sykehus enn tidligere. Denne boken er egnet for enhver kliniker som medvirker i slik undervisning.

De tre hovedavsnittene er: «The context of clinical teaching», «Clinical teaching practice» og «Understanding clinical teaching». I første del setter forfatteren klinisk undervisning inn i en større sammenheng ved å gå gjennom ulike myter knyttet til undervisning, samt hvordan praktiseringen av klinisk undervisning har utviklet seg frem til i dag. Del 2 er mer praktisk rettet. Ved bruk av scenarioer illustrerer forfatteren ulike undervisningsferdigheter, diskuterer styrker og svakheter, samt presenterer forslag til hvordan de kan forbedres. Videre beskriver han hvordan de omtalte ferdighetene kan implementeres i de mest vanlige undervisningssituasjonene. Han beskriver hvordan vi skal vurdere om målene med undervisningen er oppnådd hos studentene, samt hvordan vi som lærere kan evaluere vår egen undervisning. Hovedpoengene i hvert underkapittel

sammenfattes i bokser. Del 3 utdyper og underbygger de tidligere kapitlene med presentasjon av undervisningsteori.

Store bolker av denne boken er en praktisk veileder til dem som underviser studenter eller skal begynne med det i en hektisk klinisk hverdag. I første del argumenterer forfatteren for at klinikere kan være godt skikket til å undervise studenter, selv klinikere uten formell undervisningskompetanse, og avliver mange myter om hvem som er de beste pedagogene. Scenarioene som illustrerer teksten i del 2, er typiske og ganske underholdende. Oppsummeringene i boksene er korte og presise, og gjør boken praktisk anvendelig. Den er lettlest, men siden dette er en bok som sannsynligvis leses utenfor arbeidstid, savner jeg mer humor, spesielt i scenarioene. I norsk sammenheng blir nytten av enkeltkapitler periodevis svekket av at temaene ligger for tett opp til situasjonen i forfatterens hjemland. Siste delen blir veldig teoretisk og er best egnet for kolleger som er engasjert i studieplanlegging eller ønsker å fordype seg i undervisningsteori. Alt i alt er dette en meget nyttig praktisk bok der du lett finner frem til og leser de kapitlene som er relevant for din undervisning.

Anette Løken Eilertsen

Medisinsk divisjon
Ullevål universitetssykehus

Nyttig om vår indre struktur

Jørgen Rostgaard, Jørgen Tranum-Jensen,
Klaus Qvortrup, red.

Hovedets, halsens & de indre organers anatomi

Klinikk, billeddiagnostikk, levende anatom, embryologi. 10. utg. 448 s, tab, ill, København: Munksgaard Danmark, 2006. Pris DKK 868
ISBN 87-626-0534-7

Denne 10. utgave av en klassisk dansk lærebok i medisinsk anatomi er myntet på medisins- og tannlegestudenter, med ambisjoner som oppslagsverk for helsepersonell i kirurgiske fag.

I tillegg til utvidet tittel er boken revidert og ajourført siden forrige utgave (1). Revisjonen inkluderer nytegnede figurer og oppgradering av bilde-diagnostiske illustrasjoner til nå å omfatte CT, MR, ultralyd og isotopskanning. Som de fleste anatomiske læreverker er dette regionalt organisert, og tar for seg hodet, halsens og innvollenes organsystemer i separate kapitler. Bevegelsesapparatet for øvrig er ikke omtalt med henvisning

til separat lærebok (2). For noen kan nok dette redusere bokens verdi som oppslagsverk.

Boken fremstår som oversiktlig med enkle og poengterte tegnede illustrasjoner. De oppdaterte radiologiske bildefremstillingene er gode, om enn noe sparsomt brukt. Forfatterne har valgt en nøktern layout med tekst i to spalter og jevnt fordelte illustrasjoner og tabeller. Fordypningstekst med kliniske og embryologiske betraktninger er uthevet med farget bakgrunn og formidler interessante tilleggspoeng som stimulerer til integrert tilnærming til stoffet. For noen kan nok disse fordypningene oppleves som vel summariske. De integrerte embryologiske fordypningstekstene er nyttige i forhold til studier av kompleks voksenanatom, dog kunne man ønske seg mer av dette. Den danske teksten er godt skrevet og dermed relativt lettlest og anvendelig for norske forhold. Lærebøker med et språk som ligger nær det som anvendes av helsevesen og pasienter, har klare fordeler. Et annet viktig fortrinn i forhold til tilsvarende engelske lærebøker er den til dels gjennomførte bruk av latinsk terminologi etter siste utgave av Terminologia Anatomica (3). De anatomiske beskrivelser er tydelige og likefremme, dog savnes nyansering i forhold til anatomiske variasjoner, som for eksempel variasjon av koronararterienes forløp (illustrert i forrige utgave, men her redigert bort) og ventrikkelens og tarmenes vaskularisering. Gitt bokens forenklete og til dels forflatede figurer bør den leses med et godt anatomisk atlas for hånden.

I tilknytning til boken finnes på forlagets websider også nyttige digitale tilleggsressurser i form av korte videofilmer som eksemplifiserer et utvalg tekniske undersøkelseteknikker. Dette er en velkommen ressurs, men studenter og lærere med erfaringer fra andre lærebøker vil nok savne elektronisk (og søkbar) tilgang til bokens innhold og illustrasjoner.

Hovedets, halsens & de indre organers anatomi er et godt alternativ til de mange engelske lærebøker, og sannsynligvis nyttig litteratur både for studenter av medisin, odontologi, sykepleie og andre helsefag. Det gir en oversiktlig innføring i kroppens indre anatomi, imidlertid med den svakhet at man må anskaffe en annen bok for å studere bevegelsesapparatet. Generelt har studenter av anatomi et rikholdig utvalg av lærebøker å velge mellom, og anbefales derfor å bruke tid for å finne lærebøker (og atlas) med stil og detaljeringsgrad som passer behov og nivå.

Trygve B. Leergaard

Institutt for medisinske basalfag
Avdeling for anatomi
Universitetet i Oslo

Litteratur

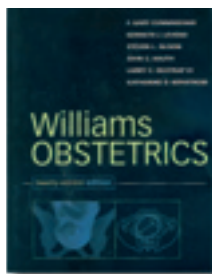
1. Andreasen E. De indre organers anatomi, 9. utg. København: Gyldendal Uddannelse, 1998.
2. Bojsen-Møller F. Bevægeapparatets Anatomi, 12 utg. København, Munksgaard Danmark, 2001.
3. Federative Committee on Anatomical Terminology. Terminologia Anatomica. Stuttgart: Georg Thieme Verlag, 1998.

Befester klassikerstatusen

F. Gary Cunningham, Kenneth J. Leveno, Steven L. Bloom, red.

Williams obstetrics

22. utg. 1 439 s, tab, ill. New York, NY: McGraw-Hill, 2005. Pris USD 145
ISBN 0-07-141315-4

Da jeg for fire år siden anmeldte 21. utgave av denne amerikanske tungvekteren i Tidsskriftet, anbefalte jeg den som den beste håndbok i fødselshjelp vi har for tiden. Det kan sikkert argumen-

teres for andre håndbøker, men det som gjør denne så spesielt god, er dens anbefalinger basert på vitenskapelig funderet medisin, kombinert med at den demonstrerer både i holdning og gjennom praktisk veiledning at fødselshjelp også er et håndverk. Den tar den operative obstetrikk på alvor og viser at det er annet og mer enn keisersnitt. Hovedredaktøren er dessuten tydelig på at det er forskjell på statistisk og klinisk signifikans. Det er fremdeles rom for erfaringsbasert aktivitet.

I kapitlet om setefødsel argumenteres fremdeles – nå med bakgrunn i kritikken mot Hannah-studien – for assistert vaginal fødsel etter seleksjon. Forfatterne mener at anbefalingene til American College of Obstetricians and Gynecologists i for høy grad tar hensyn til den studien, og illustrasjonene viser håndgrep ved vaginal seteforløsning. Der de praktiske anvisningene ikke er så detaljerte som man kunne ønske seg, henvises det til annen lett tilgjengelig litteratur.

Noen nye redaktører er kommet til, og kapittelinnstillingen er mer hensiktsmessig enn sist. Boken er også lettere å håndtere, fordi den er mer enn 200 sider tynnere. Teksten er mange steder strammet inn, og til dels nyorganisert. Mellomoverskriftene er gode og likeledes det 120 sider indekset, boken er lett å finne frem i, også når det haster. Illustrasjonene er på det høye kvalitetsnivået vi er vant til i mange amerikanske bøker, og særlig strektegningene er illustrative.

Den 22. utgaven, utkommet 102 år etter den første, lever opp til verkets status. Sammenliknet med den første utgaven som jeg brukte (15. utgave, 1976), vitner den om et fag i fantastisk utvikling.

Også i denne utgaven er det henvist til arbeider av norske forskere, Tunon & Eik-Nes, Bergsjø & Bakketeig, Nilsen, Albrechtsen & Rasmussen, Øian & Maltau. Egennavnene er stort sett borte fra teksten, her er ingen henvisning til Løvset. Men Kielland får også i denne utgaven flere sider. Hans tang er en av de tre som omhandles, og indikasjonsområdet er godt fremstilt. I tillegg henvises det til en enda fyldigere beskrivelse av tangalet i en annen bok (1).

Dette er en bok for spesialisten, utdanningskandidaten og ethvert avdelingsbibliotek.

Per E. Børdahl

Kvinneklinikken
Haukeland Universitetssjukehus

Litteratur

1. Gilstrap LC, Cunningham G, VanDorsten JP et al. Operative obstetrics. 2. utg. New York: McGraw-Hill, 2002.

Innsikt i ansiktet

Tore A. Larheim, Per-Lennart Westesson

Maxillofacial imaging

456 s, tab, ill. Heidelberg: Springer, 2006.
Pris EUR 214
ISBN 3-540-25423-4

Forfatterne henvender seg til radiologer, kjevekirurger, øre-nese-hals-leger, tannleger og andre som interesserer seg for sykdommer og skader i ansiktsregionen. Målet er å vise nytten av CT og MR i forbindelse med behandling og terapi av sykdommer i ansiktsskjelettet og bløtdelene i den maxillofaciale region.

Teksten er holdt i et kortfattet og godt engelsk språk, og stoffet er bygd opp om korte kasuistikker med aktuelle bilder på samme side. Dette gjør det lett å bruke boken som oppslagsverk. Forfatterne har samlet en imponerende mengde tilfeller. En av forfatterne er nevroradiolog, og det har antakelig ført til at det er inkludert en rekke tilfeller fra hjerne og cervikal-avsnittet. Det kan virke litt unødvendig å vise mange eksempler av sykdom i medulla og cervikalcolumna.

Fremstillingen inneholder en rekke bilder, ca. 2 200, hovedsakelig CT-, men også en god del MR-bilder, men leseren savner tredimensjonale illustrasjoner. Det tyder på at innsamlingen av bildematerialet ligger noe tilbake i tid. Nettopp tredimensjonale rekonstruksjoner av CT-snitt har tilført den radiologiske diagnostikken